

Liberalų sąjūdžio atsakymai

- 1. Kaip siūlysite derinti XXI amžiuje miškams keliamus uždavinius: biologinės įvairovės išsaugojimo ir klimato kaitos švelninimo, išsaugant miškų vaidmenį šalies ekonomikoje?**

Tai atskiros strategijos klausimas. ES dabar pradeda diktuoti pagrindines gaires dėl šių sektorių finansavimo ir reglamentavimo. Mums būtina eiti priešaky ir jungtis su savo mokslininkais į šių strategijų rengimą ir taikymą pas mus. Manau, žymiai lengviau ir aiškiau atsakytume į šį klausimą, išgryninę saugomų teritorijų strategiją ir leidę likusią dalį miškų ūkio suintensyvinti tenkindami augančią bioekonomikos paklausą. Šiandieninė netvarka saugomų teritorijų reguliacinėje aplinkoje padaro jos gamtosaugą ir gamtotvarką labai formalią arba perdėm griežtą bei trukdo jos darniai partnerystei su ūkiniais sektoriais.

- 2. Kokia Jūsų partijos pozicija dėl medienos pramonės plėtros Lietuvoje, siekiant geriau išnaudoti žaliavinius išteklius?**

Bioekonomikos proveržis Europoje yra visai čia pat. Lietuvos medienos pramonė yra Lietuvos sėkmės istorija. Lietuvos gerovę, ypač regionuose, galime statyti būtent ant biomasės auginimo, perdirbimo, inovacijų. Tačiau, šioje kadencijoje, vyksta atvirkštiniai procesai- dirbtinai priešinama miškininkystė ir verslas.

Penkmečio perspektyvoje, privatūs miškų savininkai ir VMU turi kurti ilgalaikius ryšius su medienos perdirbėjais Lietuvoje, kad medienos perdirbimo pramonė kurtųsi ne Suvalkuose, Baltarusijoje, Latvijoje iš karto už sienos, o Lietuvoje. Turint stiprią vietos medienos perdirbimo pramonę, galime tikėtis penktadaliu didesnės žaliavų supirkimo kainos ir jos stabilizacijos.

- 3. Kokie jūsų partijos politikai, imsis formuoti ir įgyvendinti miškų politiką?**

Prof. Viktoras Pranckietis, manau, tikrai neleis mums atitolti nuo mokslo. Dėl depolitizavimo ir politinio persekiojimo urėdijose, nemaža dalis mūsų partijos atstovų išstojo iš partijos, bet liko bendražygiais. Didelę patirtį privačioje miškininkystės veikloje turi zarasietis Kęstutis Stankevičius. Liberalai tradiciškai labai tampriais bendradarbiauja ir su privačių miškų savininkų organizacijų vadovais- Algiu Gaižučiu ir Aidu Pivoriūnu.

- 4. Ką regite tobulintino valstybinių miškų reguliavimo srityje?**

Urėdijai noriu palinkėti stabilumo. Manau, būtent jis leis vadovybei teisingai motyvuoti ir sureguliuoti jos veiklą. Liberalų vardu norėtusi pažadėti, nesiiimti kitoje kadencijoje jokių reikšmingų pokyčių urėdijos reglamentavime. Vienintelis pakeitimas yra registruotas mano dar 2019 ir šiuo metu svarstomas Seime. Juo VĮ valdysena suvienodinama su akcinėmis bendrovėmis. Pagrindinis pakeitimas- Direktorius tampa atskaitingas ne tiesiogiai ministru, o profesionaliai valdybai. Vadovą atrinkinėtų irgi valdyba. Taip būtų panaikintas vienasmenis ministro valdymas.

- 5. Kaip vertinate miškininkystės rezultatus per pastaruosius 100 metų? Gal galite paminėti sėkmingus ir nesėkmingus pavyzdžius?**

Reikia vienareikšmiškai didžiuotis miškininkystės rezultatais. Lietuva yra viena iš retų ES šalių didinanti miškų plotus. Jų produktyvumas didėja ir tai yra dėka ilgamečio

profesionalaus darbo. Keistas atrodo dabartinių ultra ekologų priešinimas, jog miškininkai yra gamtos priešai. Atvirksčiai- šiandieniniai gražūs šalies miškai yra jūsų darbo rezultatas.

6. Kaip siūlysite spręsti savaiminių jaunuolynų naikinimo klausimą žemės ūkio paskirties žemėje? Kokia partijos pozicija dėl miškų ploto didinimo šalyje?

Liberalų programoje aiškiai išsakyta nuostata- didinti šalies miškingumą iki 35 procentų. Visgi tai neturi vykti paslapčia arba nederinant su savininku. Tad savaiminio apžėlimo atvejai neturi būti baudžiami ir neturi būti automatiškai verčiami miško paskirties žeme, nes atvirkštinis procesas yra jau nebeįmanomas.

7. Ar sutinkate, kad miškininkavimas yra perdėtai biurokratizuotas? Kaip jį mažinsite?

Ne tik šiltos žiemos, sausos vasaros, bet ir besiblaškantys valdantieji išbalansavo miškininkystę. Per šią kadenciją Miškų įstatymo iniciatyvų buvo net 90! Toks chaosas, ilgalaikėje miškininkystėje yra itin ydingas. Miškininkystė biurokratizuojasi ir į įstatymus perkeliama net miškininkų specialistų klausimai, neleidžiantys skubiai reaguoti į miškų kenkėjų antplūdžius. Toks nepasitikėjimas miško valdytojais ir specialistais atsigręš prieš mus pačius.

Būtina lengvinti miškų įveisimo reglamentavimą, kurio neišjudina net didelė ES parama. Turime peržiūrėti ūkinių miškų kirtimo taisykles, atsisakant kritimo leidimų urėdijai ir ankstinant ūkinių miškų rotaciją. Delsiame su brandaus ūkinio miško apyvartumu. Pakeitimai padidintų CO2 absorbciją ūkiniuose miškuose ir padidintų ūkinių miškų išeigą. Reikia imtis pakeitimų palengvinančių miškų mokslų, urėdijos, pramonės partnerystę. Paradoksalu, jog šiandien urėdija negali teikti paramos net mokslo įstaigoms.

Pabaigai, manau, miško ūkininkavimo reglamentavimas tapo per daug detalizuotas ir grįstas idėja, jog „mišką reikia ginti nuo savininko ir urėdijos“. Tai sovietinė relikvija. Būtina keisti kultūrą.

8. Kaip siūlysite apsaugoti Lietuvos medienos ir biomasės augintojus nuo importo iš ne ES šalių?

Problema yra ne importas, o Lietuvos medienos pramonės galingumą nepakankamumas. Taip, trumpuoju laikotarpiu, mus užplūdo dempinguotas biokuras iš Baltarusijos. Jis nepadengia net lietuviško kuro savikainos. Vien 2020 m. urėdija neparduos 200 000 kietmetrių miško kirtimo liekanų dėl paklausos stygiaus. Tam turi būti skubūs šilumos tiekėjų aukcionų pakeitimai prioritetą teikiant lietuviškam kurui, griežtesnė valstybinės miškų tarnybos vykdoma importo patikra. Mano ir kolegos K.bacvinkos iniciatyva Aplinkoskomitetas iniciavo tiek diskusijas šia tema, tiek Baltpool, Energetikos ministro ir Aplinkos ministro įsakymų pakeitimus, tačiau valstybinės institucijos apatiškos Baltarusiškos nesaugios medienos antplūdžiui.

9. Kaip jūsų partija vertina prievartinio miškų nusavinimo gamtosaugai politiką, tinkamai jos nekompensuojant?

Dabartinis egzistuojantis vidutinių palūkanų padengimas yra pasityčiojimas iš privačios nuosavybės. Taisytinai yra tiek Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymai tiek saugomų teritorijų įstatymai. Rudenį reikia imtis ryžtingų sprendimų- nedviprasmiškai apsaugoti EB kertines buveines saugomose teritorijose, pasiūlant nuosavybės išpirkimą arba adekvačią kompensaciją savininkams(tame tarpe ir valstybinių miškų valdytojams). Teisingai įkainoti ribojimai bus teisingai pasverti prieš juos įvedant. Kita vertus daugiau saugodami, turime

liberalizuoti ūkinių miškų reglamentavimą. Europos Komisija ką tik pristatė savo bioįvairovės strategiją. Jos įgyvendinimui yra numatyti ir finansiniai ištekliai. Svarbu į juos pretenduoti.